

[Ellisabeth Arnold]

Mindst to gange om året fremsætter Fremskridtspartiet forslag om at trække et aktstykke tilbage, og både formen og indholdet er uanstændigt i dette beslutningsforslag. Formen er uanstændig, fordi aktstykket er udtryk for en helt regulær opfølgning af lovgivning, som er vedtaget her i Tinget, og der er ingen grund til, at Folketinget sår tvivl om den fremgangsmåde. Indholdet er uanstændigt, fordi det hovedsagelig drejer sig om jugoslaviske flygtninge. Der er ingen her i landet, der kan zappe sig væk fra de herskende forhold i eks-Jugoslavien, heller ikke ved at bruge gamle modbydelige udtryk om de folk, der søger hertil.

Det Radikale Venstre kan ikke støtte forslaget.

Lysholm Christensen (KRF):

Efter den gældende lov har Danmark en forpligtelse til at tage sig af de flygtninge, der kommer til landet; det koster penge, og derfor er det jo en helt naturlig procedure, at man bevilger de nødvendige midler i Finansudvalget. Derfor er det ulideligt, at vi igen skal se denne type beslutningsforslag her, specielt på grund af det sprog, der er brugt. Det er uværdigt for Tinget at behandle den slags, men det er der andre der har sagt en hel masse om, så jeg skal ikke forlænge debatten yderligere og blot sige, at vi naturligvis afviser beslutningsforslaget.

Tom Behnke (FP):

Jeg skal først beklage, at den på forslaget anførte ordfører for forslagsstillerne, hr. Kim Behnke, ikke kan være til stede, og jeg skal så på partiets vegne takke for, at man har behandlet beslutningsforslaget, og i øvrigt ikke sige mere.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Grove):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 49:

Forslag til lov om ændring af lov om midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien m.v. (Øget aktivering på indkvarteringscentre).

Af indenrigsministeren (Birte Weiss).

(Fremsat 27/10 93).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Lissa Mathiasen (S):

Som det også ved tidligere lejligheder er fremgået, er vi i Socialdemokratiet af den opfattelse, at set ud fra et medmenneskeligt synspunkt er det en helt rigtig tanke at få inddraget så mange som muligt aktivt i løsningen af dagligdagens gøremål, også når vi taler om såvel asylansøgere som personer med midlertidig opholdstilladelse. Også for dem, og ikke mindst for dem, er det af stor betydning, at de kan få indflydelse på løsningen af deres problemer i hverdagen.

Mon ikke de fleste af os – meget godt endda – kan sætte sig ind i, hvad det ville betyde, hvis det var os selv, der kom til at sidde som passive tilskuere? Jeg tror faktisk, at man efter gennemførelsen af et lovforslag som det foreliggende vil opleve en langt større grad af trivsel og velbefindende for flygtningenes vedkommende, og på den baggrund kan vi fuldt ud støtte det fremsatte forslag, som vil betyde en langt højere grad af deltagelse i løsningen af praktiske opgaver og øget medindflydelse til de jugoslaviske flygtninge, som midlertidigt opholder sig her i landet.

Jeg vil også godt tilkendegive, at vi med glæde ser frem til, at der bliver fundet en model, der er generelt brugbar, så alle asylansøgere får mulighed for en demokratisk aktiveringsmodel. Men naturligvis har vi også forståelse for, at der er vanskeligheder forbundet med at finde en generel løsning, så derfor kan vi støtte første etape og ser med glæde frem til, at anden etape forhåbentlig kommer inden så forfærdelig længe.

Helge Adam Møller (KF):

Jeg tror, det snart er meget længe siden, når

[Helge Adam Møller]

vi har diskuteret udlændingepolitik, at jeg som konservativ ordfører har kunnet gå herop og stort set – for ikke at sige 100 pct. – umiddelbart har kunnet tilslutte mig det, som den socialdemokratiske ordfører har sagt. Men nu sker det igen, og der er jo ikke noget galt ved, at Socialdemokratiet har samme holdning som vi, eller omvendt.

Men jeg tror, at da vi vedtog denne lov om midlertidigt ophold for flygtninge fra eks-Jugoslavien, havde vi vel alle sammen det håb, at det var noget, der ikke alene skulle være midlertidigt – og det holder vi jo alle fast ved stadig væk – men at det forhåbentlig også kun skulle vare et halvt eller et helt år. Men nu må vi jo se i øjnene, at nogle af dem har boet her i mere end ét år, og at der er tegn i sol og måne på, at de er nødt til at blive her yderligere et år eller endnu længere.

Og derfor er det selvfølgelig rigtigt, at vi nu ændrer kriterierne for vilkårene under opholdet. Der er jo et gammelt ordsprog, der siger, at lediggang er roden til alt ondt, og jeg tror, det også er rigtigt i dette tilfælde. Derfor synes jeg, at det rent menneskeligt er en rigtig løsning, man nu lægger op til og går i gang med at udarbejde i de enkelte centre, så de flest mulige af disse flygtninge nu får en meningsfyldt dagligdag, hvor de selv er med til at lave mad, gøre rent, ordne vedligeholdelsesarbejder og undervise hinanden osv. osv. Alt det synes vi er godt, og vi synes også, det er rigtigt, at man lægger op til, at der skal nedsættes beboerråd, så der i stort omfang kommer en slags lokalt selvstyre ude i de enkelte centre. Det er selvfølgelig med til at udvikle de demokratiske grundbegreber, som der bliver kolossalt stor brug for, når det tidligere Jugoslavien på et eller andet tidspunkt skal bygges op til et samfund, hvor man respekterer hinandens holdninger og kan tale sammen og diskutere uden at slå hinanden ihjel, og samtidig er det også en billigere løsning. Så når vi lægger alle de ting sammen, synes vi, at det er et vældig godt forslag.

Den sidste ting, jeg vil nævne, og som vi også kan tilslutte os, er den ændring i loven, som betyder, at de eksjugoslaver, som er kommet herop for at modtage en speciel hospitals- eller lægebehandling i Danmark, som de ikke kan få i hjemlandet, også får mulighed for at få deres ægtefælle og eventuelle mindreårige børn

med til Danmark i den periode, de opholder sig her, altså på en midlertidig opholdstilladelse. Det synes vi også er menneskeligt og humant rigtigt, så vi kan tilslutte os lovforslaget og kan tilsige det en hurtig behandling i Retsudvalget.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Ministeren har kaldt lovforslaget et forslag om øget aktivering, og man kunne sige: Ja, det er da en selvfølge. Jeg tror da også, at i hvert fald for en del centres vedkommende vil der ikke ske store ændringer lige med det samme, for vi ved jo, at der er mange centre, der netop har lagt megen vægt på at beskæftige asylsøgerne, og at det også er lykkedes.

Men vi er da enige med ministeren i, at det er nok så godt at få præciseret det retlige i en lovtækt, nemlig at asylsøgerne selv har pligt til, om jeg så må sige, at sørge for dagen og vejen på centret, og at de samtidig får en ret til både at udføre dette arbejde og at udføre et vist humanitært arbejde inden for rimelighedens grænser.

Vi tror i Venstre, at det er et vigtigt signal til asylsøgerne, at Folketinget nu udtrykker, at når asylsøgerne – hvoraf mange er veluddannede – kommer her til Danmark, har de også en pligt til selv at få centrene til at køre.

Vi har bemærket, at der skal åbnes mulighed for en begrænset adgang til familiesammenføringer, og vi tager det naturligvis som en selvfølge, at vi her taler om samlevende familier.

Med disse bemærkninger kan Venstre tilslutte sig lovforslaget.

Ebba Strange (SF):

SF støtter det forslag, der er fremsat fra indenrigsministerens side.

Jeg har det lidt ligesom fru Birthe Rønn Hornbech, for det er også mit indtryk, at der rundt omkring i flygtningelandsbyerne og på centrene bliver gjort et godt stykke arbejde fra både Dansk Røde Kors' og Dansk Flygtningehjælps side, også med hensyn til at aktivere beboerne. Men jeg accepterer helt, at det er nødvendigt med den lovændring, som ligger i ministerens forslag, for det blev jo udtrykkelig fastslået i den oprindelige såkaldte jugoslaverlov, at de mennesker, der var her i landet på midlertidigt ophold, ikke måtte tage arbejde. Så kan man jo begynde at diskutere, hvor

[Ebba Strange]

grænserne skal sættes, så jeg synes, det er udmærket, at vi får fastslået ved lov, at det må de altså gerne, hvis det sker på centrene og i landsbyerne, og at det tilmed er en del af forudsætningen for opholdstilladelsen.

Jeg synes også, det er godt, at der bliver åbnet mulighed for, at de kan tage ulønnet frivilligt humanitært arbejde, også uden for centrene. Det er jo vigtigt, at de kommer til at opfatte sig selv som en del af det omgivende samfund i den tid, de skal være her.

Jeg har nogle enkelte spørgsmål, som især knytter sig til forholdet mellem lovteksten og teksten i bemærkningerne, og hvis ministeren ikke kan svare på dem nu, er der ingen dårlige følelser fra min side af den grund, for så får vi bare svarene i udvalget. Der står i den nye § 5, stk. 2, at gennemførelse af undervisning for voksne personer vil være afhængig af, at personer med opholdstilladelse medvirker hertil som undervisere, instruktører og lign.; men i bemærkningerne står der, at forslaget om voksenundervisningen forudsætter, at de personer, der er meddelt opholdstilladelse efter loven, medvirker hertil.

Det kan godt være, det er lidt spidsfindigt fra min side, men jeg vil gerne sikre mig, at hvis der er et udpræget ønske i en flygtningelandsby eller et center om nogle kurser i nogle bestemte ting og der tilfældigvis ikke er nogen af beboerne, som kan påtage sig den opgave at undervise, vil det stadig være muligt for Dansk Flygtningehjælp at gå et andet sted hen og hente den nødvendige ekspertise. Altså med andre ord, at vi ikke gør det så stift, at de kun må undervises og oplæres i de ting, der tilfældigvis er kapacitet til blandt deres egne ressourcer.

Og der er lidt af det samme med hensyn til børnepasningen; jeg synes ikke, centrene skal fyldes med danske børnehavepædagoger – jeg vil bestemt ikke misforstås i den retning – men hvad nu, hvis de, der driver centret, skulle opleve, at der faktisk er brug for en pædagogisk hånd, fordi situationen er sådan og sådan her og nu? Forhåbentlig er man ikke udelukket fra at kunne henvende sig til en dansk pædagog.

Og endelig som det sidste vil vi gerne have forsikring om, at der tages tilstrækkeligt hensyn til beboernes fysiske og psykiske tilstand, når der skal træffes bestemmelse om, hvorvidt en person skal flyttes, fordi vedkommende ik-

ke i tilstrækkelig grad lever op til de krav, der jo også ligger i lovforslaget, som jo er en blanding af tilbud og krav. Jeg betragter det som noget positivt, at folk får at vide, at de gerne må gøre alle de her ting; men samtidig stilles der jo et krav, som bliver udmøntet i den nye § 7, stk. 4, hvorefter man kan træffe beslutning om, at hvis nogle beboere ikke lever op til de krav, der ligger i loven, kan de flyttes til et andet center. Jeg tror godt, jeg kan forstå, hvad man har tænkt på, da man skrev den bestemmelse, men jeg vil bare sikre mig, at der bliver taget de nødvendige hensyn til folks fysiske og psykiske tilstand, inden man flytter dem. Der er jo nogle blandt beboerne, som har været ude for så traumatiske oplevelser, at de i perioder måske hellere vil gemme sig i deres værelser end deltage i al mulig aktivitet rundt omkring.

Men i SF støtter vi lovforslaget.

Tom Behnke (FP):

Udvælgelsen af asylsøgere fra det tidligere Jugoslavien sker i blinde, fremgår det af Morgenavisen Jyllands-Posten den 19. oktober. Det har aldrig været meningen, at der skulle være en begrænsning af det antal flygtninge, som Danmark skal modtage fra det tidligere Jugoslavien, så længe ansøgerne opfylder nogle bestemte kriterier, men i dag er der hverken en kvantitativ eller en kvalitativ begrænsning.

Antallet af asylsøgere bliver kun begrænset af det antal ansøgninger, som kontoret i Zagreb er i stand til at behandle. Der er ganske vist nogle, der har fået afslag, men det giver kun en midlertidig begrænsning, indtil ansøgerne har lært at komme med den rigtige forklaring, når de søger første gang. Efter hvad vi har fået oplyst, har kontoret nemlig ikke kapacitet til at få verificeret oplysningerne.

Når det er et faktum, og når ministeren ikke finder, at det er foruroligende i sig selv, er det vigtigt, at vi sørger for at etablere nogle ordninger, der gør, at skatteyderne her i landet i hvert fald ikke bliver fuldstændig flået, når udgifterne stiger. Vi har jo tidligere på dagen behandlet et forslag, hvor vi hørte, at udgifterne på netop dette område er i kraftig vækst, og i det lys er det et godt initiativ, som indenrigsministeren er kommet med i form af det foreliggende lovforslag. Hvis man ser sig selv i en flygtningesituation, er der ingen tvivl om, at

[Tom Behnke]

det er et godt og et menneskeligt forslag, som ministeren har fremsat, nemlig at lade flygtninge deltage i de daglige gøremål i centrene. Det vil holde mange flygtninge i sving, og dermed vil vi undgå mange af de følgeproblemer, der ellers kan opstå, som hr. Helge Adam Møller også var inde på.

Den afgrænsning af de arbejdsopgaver, som flygtninge kan udføre, og som ministeren har lagt ind i forslaget, fremstår for mig at se som en god afgrænsning, og vi har ikke for nærværende specielle kommentarer til den, men vil selvfølgelig følge nøje med i, hvad man sætter dem til. I den forbindelse er det vores appel til ministeren, at tilsvarende ordninger startes på alle centre snarest muligt, så det ikke kun bliver en ordning for mennesker med midlertidig flygtningestatus.

Alene den besparelse, der ligger i forslaget, kan jo få julelysene frem i en Fremskridtsmands øjne, selv om vi kun er i starten af november måned. Der er tale om en ikke uvæsentlig besparelse, når udgiften til den enkelte flygtning går ned fra 29.500 kr. pr. måned til 14.200 kr. pr. måned, altså mere end en halvering.

Også ideerne om undervisning af flygtninge kan vi støtte i Fremskridtspartiet. Det er ikke uvæsentligt, at flygtningenes færdigheder vedligeholdes og forbedres, så de står godt rustet, når de skal tilbage igen. Der kan undervises i mange ting, som flygtningene kan bruge, når de kommer hjem, men jeg vil her foreslå, at der lægges vægt på undervisning i rydning af landminer og andre minetyper. Vi ved i dag, at der ligger mere end 1 million landminer strøet rundt omkring i det tidligere Jugoslavien, og hvis der ikke er folk til at fjerne disse miner, vil vi i mange år efter krigens afslutning høre om ulykker, hvor folk kommer alvorligt til skade. Jeg skal derfor appellere til ministeren om, at der lægges særlig vægt på netop uddannelse af minører.

Sluttelig skal jeg kommentere forslagets del om slækkelse af kravene for familiesammenføring. Der står, at familiesammenføringen skal gælde nære familiemedlemmer, hvis der foreligger særlige humanitære grunde. I den forbindelse er det væsentligt at få slået fast, hvilke nære familiemedlemmer der tales om. Skal det kun være ægtefæller og børn, og hvad skal alderen på de pågældende børn være? Det er li-

geledes væsentligt at få nogle eksempler på, hvad man forstår ved grunde af særlig humanitær karakter, for det vil gøre det meget nemmere at forholde sig til forslaget.

Alt i alt er vi således positivt indstillede; vi har altså disse små og få forbehold, bl.a. vedrørende slækkelse af kravene vedrørende familiesammenføring, men jeg regner med, at ministeren enten i dag eller under udvalgsbehandlingen kan redegøre for disse få og små spørgsmål.

Peter Duetoft (CD):

Overraskende nok kan også CD støtte dette lovforslag. Det er klart, at vi også synes, det er meget vigtigt at holde folk i gang. Mange ulykker skyldes nok, at man kommer til et center og derefter går rundt og ingenting foretager sig, deri er vi helt enige.

Jeg mener også, det er meget vigtigt at forberede flygtninge til hjemkomsten. Jeg skal ikke gå ind i en debat om den ene eller den anden slags undervisning, det må man jo nok tage stilling til på hvert enkelt center, alt efter hvad man føler der er behov for netop det sted, og hvad den type flygtninge, der er netop her, kan være med til. Nogle af de forsøg, der har været rundt omkring med f.eks. at rykke centre ud i mere udprægede landbrugsområder, så de flygtninge, der selv er landbrugere, kan fastholde deres færdigheder, er jo også meget relevante og en meget seriøs måde at gå ind i arbejdet på.

Når jeg så har sagt alt det positive, må jeg komme med én bemærkning, der ligesom er en lille orm, der gnaver allerinderst i sjælen, og det er selvfølgelig, hvad prisen er for alt dette her. Bliver prisen, at den tætte kontakt mellem asylcentre og lokalbefolkningen bliver kappet over? Det har selvfølgelig en vis effekt, at mennesker arbejder på et center og oplever, hvad slags mennesker asylansøgere er og mange andre forskellige ting, og derfor vil jeg godt bede ministeren om at opfordre både centrene ledelse og de implicerede organisationer til, at man på anden måde fastholder kontakten mellem disse mennesker og lokalsamfundet. Det kan jo være ved at tage del i alle mulige forskellige organisationsarrangementer eller selv holde åbent hus, eller hvad det nu måtte være. Jeg synes bare, det er vigtigt at fastholde, at der skal være en kontakt mellem dem,

[Peter Duetoft]

der bor i et center, og de lokale beboere; centret skal ikke blive en isoleret ø.

Men den indvending er altså ikke mere alvorlig end som så, for vi synes stadig væk, det er et godt forslag. Men jeg tror, det er nødt til at blive suppleret med en positiv holdning til sagen i det praktiske arbejde ude omkring, og det håber jeg at ministeren vil tale for de steder, hvor ministeren kommer i kontakt med forskellige grupper. Men vi kan altså tilsige en hurtig udvalgsbehandling i positiv ånd.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Det er for at komme op, inden ministeren svarer – det er ikke specielt til hr. Peter Duetoft – men nu har de sidste par ordførere også været inde på de almindelige asylcentre og situationen her.

Jeg kan se, når jeg kigger i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, at på side 5, sp. 1, henviser ministeren også til de forudsætninger, der er anvendt i finansloven for 1993, om underholdsbevillinger, når det gælder det generelle gennemsnitlige belæg på asylcentre. Der henvises ikke specielt til de centre, der er indrettet til de jugoslaviske flygtninge, så derfor vil jeg godt spørge: Når vi nu alle sammen siger ja til dette lovforslag i dag, har vi så også sagt ja til at lade reglerne gælde for de almindelige asylcentre? Dem har vi jo aldrig lovgivet om, der står jo ikke noget som helst i udlændingeloven om, hvordan livet på et asylcenter skal være. Der står bare i udlændingeloven, at Direktoratet for Udlændinge overlader til Dansk Røde Kors at drive disse asylcentre, og så står der noget om undervisningspligt for børn, der har været her i mere end 6 måneder, og sådan noget. Alt det andet er jo noget, der er udviklet som en kutyme i løbet af årene gennem drøftelser mellem Dansk Røde Kors og direktoratet.

Så derfor vil jeg egentlig godt vide, hvor meget vi siger ja til i dag ved at sige ja til forslaget, om det kun gælder for jugoslaverne, eller om der er givet grønt lys for, at nu kan man videreføre det til alle asylcentre. Jeg vil godt have det opklaret, fordi jeg synes, der er en forskel på de mennesker, der ved, at de skal være her i hvert fald mindst ½ år, måske op til 2 år – alt efter hvor længe den rædselsfulde krig i Bosnien-Hercegovina varer – og på den anden side

de mennesker, der sidder i et asylcenter i måske 3 måneder og måske over 2 år, er i en forfærdelig usikker situation og kommer fra alle mulige lande i hele verden med mange, mange forskellige forudsætninger.

Men som sagt er mit hovedspørgsmål: Tager vi også stilling til det i dag?

Elisabeth Arnold (RV):

Fru Ebba Strange rejste et meget relevant spørgsmål, nemlig om dette lovforslag har betydning i forhold til de asylcentre, hvor der opholder sig såkaldt almindelige asylansøgere. Jeg har opfattet det sådan, at dette forslag er specifikt rettet mod de centre, hvor der sidder jugoslaviske asylsøgere, fordi der jo er nogle ganske specielle forskelle på disse asylcentre og alle de andre.

Ventetid og passivitet er de to værste svøber for asylsøgere. Det har derfor været et længe næret ønske at mildne ventetiden for asylsøgere, og et af redskaberne hertil kunne være at skaffe mulighed for beskæftigelse og meningsfyldt aktivitet i centrene.

Men for asylsøgere i det normale asylsystem er der jo netop, som fru Ebba Strange sagde, en ventetid med en undergrænse på måske 4 uger og en overgrænse på måske 4 år; så grelt kan det faktisk være. Disse folk kommer også fra utrolig mange forskellige lande, og derfor er det svært at organisere praktiske opgaver for så mange nationaliteter, også fordi ventetiden er så forskellig.

For de jugoslaviske flygtninge, der befinder sig her efter loven om midlertidig opholdstilladelse, er der på godt og ondt en vis kontinuitet og en vis fælles baggrund både nationalt og vilkårmæssigt, som gør, at det selvfølgelig må være helt oplagt, at man kan gennemføre aktiviteter og lave meningsfyldt beskæftigelse i netop de lejre. Vi er altså fra radikal side godt tilfredse med, at der bliver taget fat på emnet nu på den måde, det er gjort her.

Men jeg vil også gerne benytte lejligheden, når nu fru Ebba Strange har været heroppe, til at udvide spørgsmålet til indenrigsministeren. Vi havde jo tidligere på året diskussioner om, hvorvidt kommunerne skulle inddrages mere i indkvarteringen af flygtningene, fordi man følte, at der var behov for at få et tættere samarbejde mellem asylcentre og kommunerne på grund af nogle af de problemer, der havde væ-

[Elisabeth Arnold]

ret, altså lidt af det samme problem, som hr. Peter Duetoft har rejst. Hvis vi nu isolerer asylcentre endnu mere fra omverdenen ved at lade beboerne selv sørge for alle de praktiske opgaver, risikerer vi så ikke at gå i den modsatte retning af, hvad vi egentlig ønskede, nemlig at der skulle komme et større samspil med det omgivende samfund? Jeg tror det ikke selv, men det er klart, at vi ikke kan tilgodese alle hensyn på én gang, og derfor vil jeg gerne bede ministeren om at komme med et par kommentarer til samspillet mellem Dansk Røde Kors, kommunerne og de asylsøgende selv. Hvordan skal de tre parter forskellige roller fordeles, for at vi får det bedst mulige resultat?

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Jeg er helt enig i, at det er meget væsentligt, at vi får afklaret, hvad vi tager stilling til. Men jeg vil gerne spørge fru Elisabeth Arnold, om ikke også fru Elisabeth Arnold finder det hensigtsmæssigt, at man udvider nogle af disse ting til også at gælde på andre asylcentre, altså almindelige daglige gøremål som rengøring, madlavning, små vedligeholdelsesarbejder og lign. Uanset om man som flygtning skal sidde der i 4 uger eller i 4 år, kan man vel godt allerede efter en uge indgå i forskellige projekter og være med til at få dagligdagen til at fungere.

Med hensyn til undervisning er jeg helt på det rene med, at det er selvfølgelig langt, langt sværere. Dels bliver der talt flere forskellige sprog, og dels ved man ikke, hvor længe de skal blive her. For norges vedkommende ved man ikke engang helt præcis, om de skal tilbage eller have lov til at blive i Danmark, og det får jo også betydning for, hvilken undervisning man skal tilbyde: Skal det være en undervisning, der bygger på, at de skal kunne blive i landet, eller en undervisning, der skal kunne gøre deres hjemvenden noget nemmere?

Men med hensyn til de praktiske daglige gøremål er det vel sund fornuft, at man også sætter flygtninge til den slags opgaver på de almindelige centre.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Mine bemærkninger skulle ikke opfattes som nogen kritik af det fremsatte lovforslag.

Jeg pegede blot på nogle af de vanskeligheder, som kunne opstå, hvis man ville gennemføre de samme ting på et almindeligt asylcenter, men jeg synes, det vil være udmærket at diskutere videre i den retning, som hr. Tom Behnke lagde op til.

Lysholm Christensen (KRF):

Det har igennem længere tid været drøftet, hvordan man på en fornuftig måde kunne aktivere flygtninge, som er indkvarteret på centre i Danmark. Tiden kan jo af mange grunde føles meget lang for beboerne i centrene.

Men det er egentlig lidt paradoksalt, at man skal til at lovgive på et sådant område. Det burde jo være helt naturligt, at man deltog i løsning af de daglige forhåndenværende opgaver, som skal løses i et center, det ville være helt naturligt i mange sammenhænge, at man bare gik i gang. Men så enkelt er det nu engang ikke, og derfor er det også udmærket, at der nu bliver fremsat et lovforslag, som fastlægger rammerne for sådant arbejde.

Indenrigsministerens lovforslag er et vældig godt forslag, som vi fuldt ud kan støtte. Personer fra det tidligere Jugoslavien med midlertidig opholdstilladelse og asylansøgere skal altså efter forslaget nu have pligt til at udføre arbejde i form af madlavning, rengøring, børnepassning, vedligeholdelse osv.

Lovforslaget indbefatter også dannelse af demokratiske beboerråd, således at beboerne får mere medindflydelse på deres dagligdag. Endelig er det foreslået, at personer med midlertidig opholdstilladelse ulønnet kan deltage i humanitært og andet frivilligt arbejde. Alt sammen gode forslag, som kan være med til at løse op for nogle problemer i dagligdagen i centrene. For der er mange ressourcer i sådan en gruppe af flygtninge; både fagligt og menneskeligt er de i besiddelse af mange ressourcer, og det er helt naturligt at få dem udnyttet på bedste måde – også for at forebygge konflikter.

Om så ordningen skal udvides til også at omfatte andre grupper af flygtninge, synes jeg nok er en diskussion og en samtale værd. Personlig så jeg gerne, at man udvidede den til også at omfatte andre, men der er nok her nogle uafklarede forhold, som vi skal have talt lidt nærmere om, inden vi tager skridt i den retning, så vi i givet fald kan få det skruet rigtigt sammen.

[Lysholm Christensen]

Men vi kan i hvert fald fuldt ud støtte lovforslaget.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Det er jo lige ved at være en historisk dag; der er enstemmighed om et flygtningeforslag her i Folketinget, og det vil jeg gerne kvittere for.

Når der kan være en så bred tilslutning til dette lovforslag, tror jeg, det hænger sammen med, at det, vi gør her, er udtryk for det, jeg vil kalde den rene og puresse fornuft kombineret med menneskelig omsorg for dem, der har en meget, meget belastet tilværelse ude omkring i asylcentrene og i flygtningelandsbyerne.

Det betyder også, at vi nu skaber en lovmæssig ramme om det prisværdige arbejde, som Dansk Røde Kors allerede har sat i gang mange steder. Men når vi skal have lovgivning – det lå som et halvudtalt spørgsmål i flere af indlægene – er det, fordi vi her sætter det i system og eksempelvis også inddrager undersyningsområdet under de forpligtelser, som flygtningene bliver direkte inddraget i.

Jeg må sige, at jeg med glæde ser frem til, at vi meget hurtigt kan få gennemført denne lovgivning. Det er noget, som asylansøgerne selv har efterlyst, lige siden vi begyndte at modtage asylansøgere i større målestok. Det er blevet ekstra aktuelt, efter at vi har fået mange asylansøgere, der kommer fra den samme kulturkreds, sådan som der er tale om i forbindelse med det tidligere Jugoslavien.

Alt i alt betragter jeg dette som en videreudbygning af det, der allerede er sat i gang; vi kan nu blot gøre det i en større skala end hidtil.

Der lå en række spørgsmål – først og fremmest i fru Ebba Stranges indlæg, men senere fulgt op af andre, nemlig: Hvad er det egentlig, vi siger ja til her? Svaret på det er, at vi siger ja til at lave en aktivering i fuld målestok, når det gælder de jugoslaviske asylansøgere. Det er også baggrunden for, at der her rent formelt er lagt op til en ændring af jugoslaverloven; ellers var det jo den almindelige udlændingelov, der skulle have været lavet ændringsforslag til. Så der ligger altså ikke nogen bindinger ud over det, der rent faktisk fremgår af lovforslaget.

Men jeg vil da gerne samtidig besvare de spørgsmål, der er stillet med hensyn til, om ikke det er en god idé at gå videre ad denne vej. Til det er svaret: Jo, det mener jeg bestemt det er. En række af de argumenter, der er vægtige for os i denne forbindelse, er selvfølgelig også vægtige, når det gælder de blandede asylcentre, men der er nogle meget store forskelle. De, der bor i jugoslavercentrene, taler det samme sprog, de kommer med nogenlunde samme baggrund, selv om der jo også i Jugoslavien er meget store sociale forskelle og også uddannelsesmæssige forskelle, men ikke desto mindre har de alligevel en baggrund, der gør, at de umiddelbart kan gå ind og fungere sammen.

Når jeg gerne vil understrege dette så stærkt, er det, fordi det er vigtigt, at man, når man gerne vil gå videre, så samtidig gør sig klart, at der er nogle væsentlig større problemer knyttet til det, når det gælder centre, hvor der bor folk, der måske taler fem forskellige eller i nogle tilfælde måske ti forskellige sprog. Og eftersom denne model bygger både på et demokratisk styre ude i centrene, hvor der er en direkte medindflydelse, og nogle forpligtelser, bliver vi nødt til at se i øjnene, at det, vi kan gøre i stor skala på jugoslavercentrene, vil vi kun kunne nærme os på de øvrige asylcentre. Det er også baggrunden for, at der er et arbejde i gang med at videreføre disse tanker med henblik på asylcentrene generelt.

Den arbejdsgruppe, som har forberedt det lovforslag, vi behandler i dag, er en arbejdsgruppe, hvori der har deltaget folk fra Direktoratet for Udlændinge, Dansk Røde Kors, Dansk Flygtningehjælp og Indenrigsministeriet. Den vil nu arbejde videre med henblik på at se, hvordan og i hvor stor udstrækning vi kan gå videre i forhold til de almindelige asylcentre. Jeg tror, det er vigtigt, at vi gør os den forskel klart, der er i graden af, lad mig kalde det udsigt til vellykkethed på dette område, når vi skal tage det næste skridt.

I øvrigt har jeg også tænkt mig at nedsætte en arbejdsgruppe af praktiske folk, altså folk, der har direkte erfaringer ude i asylcentrene i arbejdet med flygtninge. Det er tanken, at den tæt på skal følge, hvilke problemer der opstår i praksis, når man både er forpligtet til som asylansøger at deltage i alle disse gøremål og samtidig også skal være medvirkende i demokratiet. Jeg håber, at vi dér løbende kan få nogle

[Indenrigsministeren]

input, der viser, om der er ting, der skal justeres undervejs. Jeg gør mig ingen forestillinger om, at det, vi sætter i gang nu, er uden problemer, men det er klart en forbedring af de vilkår, der findes i dag. Derfor er jeg meget glad for, at der er så stor tilslutning til lovforslaget her i Folketinget.

Så brugte fru Ebba Strange udtrykket tilfældighed i forhold til den måde, kredsen af asylansøgere sammensættes på i de enkelte centre, og der blev konkret stillet det spørgsmål, om den tilfældighed, der kan være i sammensætningen af beboerkredsen, vil kunne betyde, at f.eks. kurser for voksne ikke kan gennemføres, fordi det er nævnt som en forudsætning, at de selv skal medvirke. I den forbindelse vil jeg gerne gøre opmærksom på, at der er afsat en pulje under Dansk Flygtningehjælp på 20 mio. kr. netop for at tage højde for, at der bestemt godt kan være tilfælde, hvor man ikke har tilstrækkelig ekspertise ude omkring i de enkelte centre.

Men når jeg fæstner mig ved udtrykket tilfældighed, er det, fordi også det forsøger vi med dette forslag at lægge op til at gøre mindre. Det er en naturlig konsekvens af det, vi sætter i værk nu, at man også har en større bevidsthed om sammensætningen af beboerkredsen i et asylcenter. Hidtil har det jo været sådan – og dér er ordet tilfældighed bestemt velanbragt – at det var ankomstdatoen, der har bestemt, hvem der kom til at bo sammen i et givet asylcenter. I fremtiden vil vi nu med denne lov i hånden i højere grad kunne tage hensyn til, at der er et sæt af forskellige færdigheder og kvalifikationer, der skal være til stede i et asylcenter, så man sørger for, at der er mange, der kan noget forskelligt, blandt dem, som kommer til at bo sammen.

Derfor deler jeg ikke i helt samme udstrækning den betænkelighed, som fru Ebba Strange giver udtryk for. Og dog deler jeg den så meget, at vi rent faktisk har sørget for, at der er en pulje til stede, så man kan gå ind og afbøde virkningerne, hvis der ikke er tilstrækkelig med ekspertise til rådighed.

Så spurgte fru Ebba Strange også, om man vil tage hensyn til de asylansøgere, som i perioder ikke er i stand til hverken fysisk eller psykisk at deltage i det fællesskab, der er lagt op til her. Ja, naturligvis vil man det. De mennesker, der arbejder ude på asylcentrene, ved jo

bedre end nogen andre, at der er psykisk smadrede mennesker blandt asylansøgerne, og at det at lave straffeforanstaltninger – eller hvad der nu lå i fru Ebba Stranges spørgsmål – i forhold til dem selvfølgelig ville være absurd.

Det, der ligger i den måde, loven er udformet på, er, at de, der er i stand til det, skal deltage i alle de daglige pligter, det er normen, men at der selvfølgelig også vil blive udvist medmenneskelighed og forståelse for den situation, som den enkelte kan være i, måske ikke permanent, men i perioder. Derfor er det vigtigt også at gøre sig klart, at rollen som leder af et asylcenter bestemt ikke vil blive lettere efter det, vi sætter i værk her. Der vil være behov for nogle meget høje kvalifikationer også i forhold til det at have – jeg ved ikke, om man kan kalde det menneskelig forståelse og måske ligefrem en særlig veludviklet psykologisk musikalitet i forhold til den situation, som den ene eller den anden af asylansøgerne kan være i i perioder.

Hr. Tom Behnke sagde noget meget mærkeligt, synes jeg, nemlig at asylansøgerne bliver udvalgt fuldstændig i blinde på kontoret i Zagreb. Det er der da ikke tale om. Der er tale om, at der er aftalt nogle kriterier med UNHCR. Hver eneste ansøgning bliver drøftet af begge parter, altså både vores folk fra Direktoratet for Udlændinge og UNHCR. Begge parter tager direkte stilling til, hvorvidt der er tale om, at de pågældende opfylder de kriterier, man nu har aftalt. Derudover er også alene den kendsgerning, at der er folk, der bliver afvist, fordi de ikke opfylder kriterierne, vel en klar understregning af, at begreber som at gøre det i blinde er malplaceret i denne forbindelse.

Så var der et spørgsmål om familiesammenførselsreglerne. Jeg kan bekræfte, at det gælder unge under 18 år, det vil sige, at det er regler, der helt svarer til dem, vi har i lovgivningen i øvrigt.

Så var der et, synes jeg, meget relevant spørgsmål – eller lad mig kalde det en bekymring, der gik på, om vi nu kommer til at afskære kontakten i forhold til lokalbefolkningen. Til det er svaret efter min opfattelse klart nej, måske endda tværtimod, fordi nu vil der være tale om, at asylansøgerne også selv skal være udfarende, selvfølgelig med både Dansk Røde Kors og Dansk Flygtningehjælp som hjælpere, men der vil være tale om, at det meget gode

[Indenrigsministeren]

samarbejde, som man langt, langt de fleste steder har opbygget imellem befolkningen og centrene, bestemt ikke vil få dårligere vilkår; min forventning er, at de bliver bedre. Jeg er glad for, at man er opmærksom på det her i Folketinget, og jeg er glad for at kunne bekræfte, at jeg bestemt ikke tror, at det kommer til at gå i negativ retning.

Jeg tror, at det var de spørgsmål, der blev stillet her ved førstebehandlingen, og jeg kan kun gentage min glæde over, at der er enstemmighed om gennemførelsen af dette skridt. Det bygger jo på et meget langt forhandlingsforløb, hvor både Dansk Røde Kors og Dansk Flygtningehjælp har deltaget. Det har også dér været glædeligt at opleve, at man, på trods af at man vel til en vis grad kan sige, at man har haft noget i klemme i de to organisationer, alligevel har tilsluttet sig ideen, man har tilsluttet sig målestokken, således at vi nu også står med en meget stor politisk bredde bag ønsket om at gøre tilværelsen for asylansøgerne – jeg vil ikke kalde den god, det ville nok være en overdrivelse, men dog mere tålelig i det daglige.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 38:

Forslag til lov om ændring af lov om radio- og fjernsynsvirksomhed og lov om visse forhold på telekommunikationsområdet. (Finansiering af kortbølgeudsendelser, aktindsigt i programmeriale m.v.).

Af kulturministeren (Jytte Hilden).
(Fremsat 27/10 93).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Lise Hækkerup (S):

Selv om licensforliget i sig selv ikke fordrer en debat her i Tinget, vil jeg dog alligevel benytte lejligheden til at ønske kulturministeren tillykke med det flotte forlig, især de meget visionære og kulturpolitiske synspunkter, som kom med i forliget. Jeg vil her fremhæve flere danske programmer og flere danske film som noget særligt, navnlig i en tid, hvor påvirkningen fra udlandet er særlig stor.

Besyderligt var det dog, at Venstre og De Konservative ikke ville være med i forliget, men nok om det. Forliget er i hus. Forliget er indgået mellem regeringspartierne og SF, det er også udmærket, og det er lovændringerne i konsekvens af dette forlig, som vi behandler i dag.

Det drejer sig om overgangen til licensfinansiering af Danmarks Radios kortbølgevirksomhed. Det drejer sig om en lovhjemmel til, at ministeren kan stille krav om tekstning af fjernsynsprogrammer af hensyn til døve og hørehæmmede, og det drejer sig endelig om at fritage dele af Danmarks Radios og TV 2's virksomhed fra lov om offentlighed i forvaltningen.

Hvis jeg yderligere skal uddybe disse tre punkter, vil jeg vedrørende det første punkt sige, at det, ud over at Danmarks Radio overtager finansieringen af kortbølgevirksomheden, er hensigtsmæssigt, at lov om visse forhold på telekommunikationsområdet tilpasses, således at kommunikationsministerens fastsættelse af Danmarks Radios og TV 2's betaling til Telecom for sendernettet sker efter forhandling med kulturministeren, og at det er Telecom, som skal forhandle med Danmarks Radio, før der træffes beslutning om, hvilke tekniske faciliteter der skal bruges til udsendelse af Danmarks Radios kortbølgeprogrammer.

Vedrørende det andet punkt fordres der vel næppe de største argumentationsegenskaber for at kunne påpege det rimelige i, at kravet om tekstning af tv for døve og hørehæmmede nu er på vej til at blive opfyldt. Vi lever i et informationsamfund, hvor det at læse den daglige morgenavis ikke er nok, hvis man vil holde sig ajour med udviklingen. Men det er ikke kun nyhederne, vi ønsker tekstet; det gælder også underholdningsprogrammerne, såle-